

Mærkelige menneske

En tour i moderne personlighedspsykologi med eksperter som guider og eksempler fra kunst, mediehistorier og hverdagsliv.

En person betragter gennem et ornamentet håndspejl verden med sine blå øjne. Således ser forsiden ud på denne grundbog og viser: vi er ikke kun narcissistisk interesserede i os selv, men også i at forstå andre mennesker. I ”Mærkelige menneske” gives (mulige) svar på spørgsmål, som optager os både privat og professionelt: Hvem er jeg – hvem er du – hvorfor tænker, handler og føler vi, som vi gør – hvilke kræfter driver os, og hvor frie er vi til at vælge, hvem vi vil være?

Redaktørerne udnævner personlighedspsykologi til dels at være grundlag for udviklings-, arbejds- og organisationspsykologi, pædagogisk og klinisk psykologi, dels at være grundlag for valg, der træffes af diverse fagfolk. Ambitionen er at formidle stof til selvindsigt såvel som til vejledning, rådgivning og behandling. Målgrupper er studerende på universiteternes introduktionskurser og på mellemlange uddannelser, elever på gymnasiale uddannelser og almindelige læsere med interesse for området. Bogens hovedbegreb er flertydighedstolerance, idet en flerstemmighed af bud på en karakteristisk og forståelse af mennesket præsenteres.

Indledningsvis præsenterer Høgh-Olesen i ”Personligheden og dens analyseniveauer” tre niveauer, som hvert fænomen kan beskrives og forstås ud fra: den havende side – evolution, træk og stimulationsniveau; den gørende side – motivation og psykodynamik og den skabende side – essens eller konstruktion, narrativitet og identitet. I J. Tønnesvangs indrammende kapitel (del 1) ”Hvad vil det sige at være en person?” anvendes de tre niveauer, og fremtidens integrative personlighedspsykologi præsenteres. K. Wilberts kvadrantmodel med fire grundperspektiver: subjektivitet, intersubjektivitet, objektivitet og interobjektivitet anbefales til analyse af forskellige perspektivers styrker og begrænsninger.

En helhedsorienteret forståelse

Del 2 om den havende side består af to kapitler af J. Byrnit om henholdsvis ”Evolutionpsykologien og stenaldermennesket i

os” og ”Personlighedstræk og personlighedstyper” og et af H. Høgh-Olsen om ”Testpiloter og tryghedsnarkomaner.” Del 3 om den gørende side består M. Mehlsen & M.H. Olesens kapitel om ”Motivation” og F. Skårderuds om ”Personlighedens psykodynamik”. Del 4 om den skabende side består af L. Lundmanns ”Personligheden som en konstruktion” og C.R. Jørgensens ”Hvem er jeg i virkeligheden?”. Høgh-Olesen runder af med kapitlet ”Frihed og tvang”.

Det har ikke just vrimglet med danske udgivelser om personlighedspsykologi, så denne hilses velkommen, og med bredden, der spænder fra personalisme over relationisme til socialkonstruktivismen, er det muligt både at læse den i sin helhed og at fokusere på enkelte kapitler. *Persona* betyder som bekendt stemme, og hver forfatter taler med sin stemme, samtidig med at andre stemmer fra det kor, der har ytret sig om pågældende emne kommenteres.

Fremstillingen står stærkest, hvor forfatterstemmen taler sin sag og formår at integrere, mens den er svagest, hvor stemmen fremstiller andres sag meget forskellig fra forfatterens. Netop dette gør bogen velegnet til materiale for novice-studerende, der opøver færdigheder i analyse, argumentation for og diskussion af forskellige positioner inden for feltet.

Bogen er krydret med hverdagsseksempler, mediehistorier og private oplevelser: således tages læseren med til hyldebærplukning, på museumsbesøg og på køretur gennem Århus. Citater, billeder, figurer og modeller supplerer på pædagogisk vis teori-stoffet, og alle krydderierne kan give anledning til studerendes egne refleksioner om forholdet mellem teori, praksis og hverdagsliv. ■

Mariann B. Sørensen

BOGDATA

Henrik Høgh-Olesen og Thomas Dalsgaard (red.): ”Mærkelige menneske – moderne personlighedspsykologi”. Plurafutura publishing, 2014. 462 sider, 349,95 kr.